

De la tête et de l'expression bergère chez le Berger des Pyrénées

Olivier Matz, fri översättning Sophie Marchand & Monica Westerberg

Det jag kommer att säga är inget nytt, andra har sagt det förre mig. Ändå kan man undra hur detta viktiga kriterium bedöms in vår ras.

Huvudet

Det är hörnstenen för en ras, det är det som avgör typen.

Börjar man nonchalera detta element, riskerar man att producera intetsägande/alldagliga hundar; man riskerar att tappa rastypen...

Innan man fingranskar en hund, ska man efter första anblicken kunna säga om den är pyreneisk eller ej. Vad är meningen med en bra konstruktion om huvudet är "på gränsen", eller till och med otypiskt? Då har man en en långhårig hund, men av vilken ras?

Några punkter som är livsviktiga i standarden:

Skallen

Den är måttlig utvecklat (ändå rätt så bred) och den är flat (den flataste skallen av alla vallhundar) med en lätt markerad pannfåra.

Den är harmoniskt avrundad på sidorna. Nackknölen är obetydligt markerat.

Den främre delen av skalen övergår mjukt till nospartiet och till näsroten, **stopet är då föga framträdande.**

Huvudet i sin helhet är triangelformat. Man brukar säga att nospartiet ska utgöra 1/3 av skallen (i längden).

Nospartiet

Det är rakt och kortare än skallen. Den är något triangelformad

Nostryffeln är svart, läpparna och gommen är svarta eller kraftigt markerade av svart.

Se upp för, för korta eller för långa nospartier.

Ögonen

De är uttrycksfulla, lätt mandelformade.

Deras färg är mörkbrun och de får inte vara för tättsittande.

Blå/marmorerade ögon är tillåtna på harlekin eller skiffergrå päls.

Ögonkanterna är svarta oavsett pälsfärg (det är en karakteristik som håller på att försvinna), förr i tiden sa man att ögonen var kantade av svart.
Se upp för, för runda och ljusa ögon.

Pälsen

Sägs vara tillbakablåst av vinden.

Den ska vara harmoniskt fördelat på skallen och nospartiet, tillbakastruken.

På framdelen av nospartiet finns det mycket lite mustasch eller skägg på undersidan. Pälsen blir längre ju högre upp på huvudet man kommer och sprider sig över sidorna.

Ju mer man kommer högre upp på huvud, desto längre blir pälsen och breder ut sig på sidorna.

Pälsen är tillbakastruken från nosen över ögonen mot skallens baksida

Ögonen ska vara synliga och får inte vara täckta av päls.

Pälsen får inte vara mjuk och hänga som en "keps" framför ögonen, så att den döljer hundens blick och uttryck.

När pälsen växer på rätt sätt, ger detta ett intryck av att huvudet breddar från nostryffelns upp mot skallens högsta punkt

Pälsen växer som om för att ge intryck av att huvudet blir bredare från nostryffels bas till skallens högsta punkt.

Se upp för griffonliknande huvud (mustascher), se upp för felaktigt växtsätt och kvalitet som ger grov och tunga huvud av typ PON (Polski Owczarek Nizinny)

Öronen

De är måttligt breda vid basen, placerad rätt högt uppe på skallen.

De får inte sitta för tätt eller för långt isär (på sidan).

De är rätt så korta. Örats övre tredjedel eller hälft tippas mot den nedersta delen. De ska vara rörliga och lätta. De måste tippa symmetriskt framåt eller åt sidan. **Det är här allt blir komplicerat...**

Förr i tiden kuperade man öronen, och utöver den praktiska aspekten (hygien), framhävde klippningen den lilla vallares huvud, eftersom illusionen av att huvudet blev bredare förlängdes av en sned klippning (se avsnitt om pälsen på huvudet).

Jag har inget 'recept', men här kommer mina iakttagelser:

Valparna som har bra öron vid 2 månader visar, ofta, en tendens att ha en smalare skalle. Man ska vara uppmärksam på denna faktor! Dessutom om de är för lätta, kan ni väl ha ståndöron efter 12 månader...

Tvärtom, när skallen har bra proportioner, sitter öronen ofta mer åt sidan, lägre ner. Var uppmärksam detta kan också vara ett tecken på en rund skalle.

I båda fallen, hurra för lim och tejplim! Med olika resultat, beroende på utvecklingen (kalciumökning, tänderbyte...). Var och en experimenterar på sitt sätt.

Det finns ingen mirakel metod; bara noggrann och upprepad observation, tillsammans med en uppföljning av följande valpkullar och en nära studie av alla öronmodeller (tjocka, lättare, korta, medel-korta, placering på skallen, formen, proportionen mellan nospartiet och skallen...) och att experimentera för att hitta bra

parningarna, genom att urskilja bra linjer; är det enda svar jag kan ge, men allt detta bör ju en uppfödare enligt min mening ta hänsyn till.

Notera en smal skalle är ofta tecken på en reducering av benstommen, generation efter generation. Bergern är en lätt hund, men inte av dvärghundstyp Samtidig kan tandförlust förekomma (incisiver). Se upp med skador av för mycket inavel.

Berger uttrycket

Föreställer oss en hund som har nästan alla rätta egenskaper.

Ni får ett tekniskt sätt perfekt huvud (perfektionen finns ju inte) men också en fin staty.

Standarden säger "karakteristiskt för berger des pyrénées (...) är att den, trots sin litenhet och ringa vikt, utstrålar ett maximum av energi". Denna tydliga mening visar en hund med energi och livlighet som ger den ett unikt utseende.

Ursprungligen är den en arbetshund som kan uthärda en bergsvallares yrke utan uppehåll, trots hårda förhållande (arbetes natur, kuperad terräng, väder, avstånd, ...).

Hunden är bondens arbetsverktyg och man ber den ofta att ta initiativen, att "visa sin intelligens"

Det tål att tänka på att förr i tiden i de isolerade dalarna med få kommunikationer, var livet hårt och ensamt i de små avlägsna byarna

Detta faktum förorsakar och skapar rädsla för "det okända". Minsta händelse blev speciell.

Vår lilla vallare har säkert nedärvt denna.

Sättet att leva utan kontakt med yttervärlden och genetiken (inavel) har utan tvivel påverkat temperamentet (misstro)

Detta karaktärsdrag blev förstärkt generation efter generation av den minimale stimulans från omvärlden och har lämnat vissa spår i präglingen av följande generationer.

Alltså, allt som är främmande är ett larm; då finns det naturliga skällandet och detta motsvarar är att alltid vara på sin vakt. Den här hunden står aldrig still (ständigt i rörelser), alltid på tårna, den är nyfiken och undersöker allt.

Denna nervositet blandad med detta temperament avslöjar en hund som spänner sig, som blir stel (i stillastående) med en hals som bär upp huvudet som en vaktpost. Dess ögon glänser, dess huvud lyser av livlig mimik, med en min av misstro, intelligens och listighet.

Hunden verkar trampa utan att röra på sig och ändå känns det så som dess blick fyller utrymmet.

Den lägger beslag på hela sin omgivning med sin frågande, retsamma, stolta, värdefulla, kvicka, nyfikna och sluga uppsyn. Små, knapp hörbara pipande följer ofta detta minspel och i vilket hela naturens intelligens verkar samla sig och som är lite trotsigt, högdraget, stolt och ibland även leende.

Detta är en bergers uttryck.

Ni kan lika gärna föreställa er den vaktande en flock med får, sin bondgård eller vilken ovanlig företeelse som helst. Den har alltid denna tidlösa blick med alla dessa uttrycksfulla varianter. Var och en får beskriva det med sina egna ord, den viktigast är att kunna uppfatta när magin infinner sig.

Självklart har världen utvecklat sig och Berger des Pyrénées, precis som människorna, har anpassat sig.

Det är alltså inte en fråga om att uppmuntra uppfödningen av hundar som är osociala eller annat. Även om den har blivit social, är detta inget som förhindrar dess misstroagna natur. Om den inte har den längre, eller bara lite, är det inte farlig. Det viktigast är att fortsätta uppfödning och uppfostran med att stimulera dess nyfikenhet på allt som finns omkring. Dess naturliga intelligens bara väntar på att få ge uttryck på denna.

Bergers uttryck skall alltid vara närvarande, men glöm inte, att den får allt detta endast om huvudets morfologi helt och hållet följer standarden.

För dem som tycker att det är fortfarande ett abstrakt begrepp, uppmuntrar jag att titta på ett maximum antal av hundar i alla sammanhang. Och sen kommer det en dag, då utan att ni vet varför, utan att ni förväntar er det, då kommer ni att se poängen och känna det djupt inom er.

Utöver standarden och den nödvändig rationalisering som måste göras, finns det del romantik som ord aldrig kan beskriva.....

Olivier Matz

Publicerat i VallHundsNytt 4/2007